

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie ze skargi W. R.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 kwietnia 2015 r.,

sygn. akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa W. R.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 10 listopada 2017 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 12 maja 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

1) oddala zażalenie;

2) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata P. S. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu zażaleniowym;

3) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Powód W. R. wniósł skargę o wznowienie postępowania w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości o zapłatę zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)). W skardze zawarł wniosek o ustanowienie „uczciwego adwokata z urzędu oraz o zwolnienie od kosztów w celu „sprawiedliwego rozpoznania spraw i wydania sprawiedliwych wyroków sądowych”.

Wezwany do usunięcia braków formalnych skargi przez jej uzasadnienie powód podał, że w podanej sprawie zapadł krzywdzący go wyrok. Stwierdził, że nie jest w stanie podać przyczyn wznowienia dlatego oczekuje ustanowienia adwokata z urzędu z „(...)” i oczekuje, że sprawę rozpoznana także sędzia z „(...)”: a nie z „(...)”, gdyż dotychczasowe orzeczenia oparte były na kłamstwach strony przeciwnej.

Postanowieniem z dnia 12 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) skargę powoda odrzucił. Sąd Apelacyjny stwierdził, że z treści uzasadnienia skargi wynika, że jej podstawą jest poczucie pokrzywdzenia powoda dotyczące orzeczeń sądowych w sprawie dotyczącej podziału majątku dorobkowego z 1989 r. oraz w późniejszej sprawie odszkodowawczej zmierzającej do zrekompensowania rzekomej szkody powoda z tego tytułu, która zakończyła się prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem jest możliwe tylko w szczególnych przypadkach określonych w ustawie. Nie można bowiem wielokrotnie sądzić się o to samo tylko dlatego, że strona nie akceptuje wyroku sądu, który uprawniony jest do rozstrzygania sporów między stronami. Podstawy wznowienia postępowania wynikają z ustawy i są określone w przepisach art. 401 - 403 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zauważył, że powód nie powołał się w skardze na żadną z przewidzianych w powołanych przepisach przesłanek wznowienia postępowania, ale jedynie na poczucie krzywdy wynikające z niewłaściwego - w jego przekonaniu, rozpoznania sprawy.

W związku z tym Sąd Apelacyjny na mocy art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę powoda jako niedopuszczalną. Powód nie uprawdopodobnił bowiem okoliczności stwierdzających dopuszczalność wznowienia (art. 410 § 2 k.p.c.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie zasługiwało na uwzględnienie twierdzenie powoda, że ewentualne podstawy wznowienia winien wskazać adwokat ustanowiony z urzędu. Zgodnie bowiem z art. 117 § 5 k.p.c. Sąd uwzględni wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, jeśli jego udział w sprawie uzna za potrzebny.

Sytuacja taka nie zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż nawet profesjonalny pełnomocnik nie jest w stanie skonstruować skutecznej skargi o wznowienie postępowania w oparciu o okoliczności faktyczne przytoczone przez powoda dla uzasadnienia skargi. Należy bowiem odróżnić konieczność pomocy profesjonalnego pełnomocnika w skardze o wznowienie postępowania opartej przez stronę o okoliczności faktyczne nie będące ustawowymi przesłankami wznowienia od sytuacji, gdy strona przed wytoczeniem postępowania występuje o ustanowienie pełnomocnika w celu wniesienia tego rodzaju skargi. Wówczas profesjonalny pełnomocnik może ocenić, czy twierdzenia strony dają podstawę do wznowienia postępowania lub udzielić porady, że podstaw do wznowienia skargi brak.

Skoro w badanej sprawie powód opiera skargę na twierdzeniach, które nie stanowią podstawy wznowienia, to udział w sprawie profesjonalnego pełnomocnika nie mógłby mieć wpływu na ocenę jej dopuszczalności.

Postanowienie to zaskarżył powód zarzucając: 1) naruszenie art. 117 § 2 k.p.c. w stopniu mającym wpływ na treść wydanego postanowienia przez brak ustanowienia pełnomocnika z urzędu dla powoda w ramach postępowania zainicjowanego skargą z dnia 15 lutego 2017 r. o wznowienie postępowania, co doprowadziło do pozbawienia powoda możliwości obrony swoich praw, a tym samym skutkowało nieważnością postępowania; 2) naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. w stopniu mającym wpływ na treść wydanego postanowienia przez odrzucenie skargi na skutek błędnego przyjęcia, iż skarga o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowej podstawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W doktrynie i judykaturze dominuje stanowisko, że struktura postępowania ze skargi o wznowienie obejmuje, poza badaniem skargi pod względem formalnym i fiskalnym, trzy etapy, tj.: badanie dopuszczalności skargi, ocenę dopuszczalności wznowienia oraz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy.

W wypadku skargi o wznowienie szczególną przesłanką, która podlega ocenie na etapie badania jej dopuszczalności, jest oparcie skargi na ustawowej podstawie. Wskazać należy, że kodeks postępowania cywilnego zawiera zamknięty katalog podstaw, na których można skargę o wznowienie oprzeć, nakładając przy tym na sąd obowiązek odrzucenia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w przypadku stwierdzenia, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie (art. 410 § 1 k.p.c.).

Analiza skargi W. R. wskazuje, że prawidłowo Sąd Apelacyjny przyjął, że powód nie tylko nie powołał się w skardze na żadną z przewidzianych w k.p.c. przesłanek wznowienia postępowania, ale nawet nie podał jakichkolwiek okoliczności faktycznych mogących wskazywać na zaktualizowanie się którejkolwiek z podstaw wznowienia wymienionych w art. 401 - 403 k.p.c. Subiektywne poczucie krzywdy powoda, wynikające z niewłaściwego - w jego przekonaniu rozpoznania sprawy, w żadnym razie nie może być bowiem za taką okoliczność uznane.

Ponieważ powód nie uprawdopodobnił istnienia okoliczności wskazujących na dopuszczalność wznowienia postępowania (art. 410 § 2 k.p.c.), to nie można zarzucać Sądowi Apelacyjnemu naruszenia art. 410 § 1 k.p.c. w związku z odrzuceniem jego skargi jako niedopuszczalnej.

Chybiony jest także zarzut powoda, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 117 § 2 k.p.c., co miało doprowadzić do pozbawienia go możliwości obrony swoich praw, a tym samym skutkowało nieważnością postępowania. Stwierdzić należy, że brak wskazania w skardze o wznowienie jakichkolwiek okoliczności, które mogły by stanowić ustawową podstawę wznowienia, wyłączał możliwość uwzględnienia wniosku powoda o ustanowienie dla niego adwokata/radcy prawnego z urzędu (art. 117 § 5 k.p.c.). Nie zachodziła bowiem potrzeba udziału w sprawie

profesjonalnego pełnomocnika, gdyż nie mógłby on w żadnym razie wpłynąć na ocenę twierdzeń powoda przedstawionych w skardze, a tym samym na ocenę jej dopuszczalności.

Z uwagi na okoliczność, że zarzuty powoda okazały się niezasadne, jego zażalenie należało oddalić - art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. Na wniosek pozwanego Skarbu Państwa - zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej .Polskiej, Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym orzeczono na podstawie § 2 pkt 1 w zw. z § 16 ust. 2 pkt 2 i § 8 pkt 7 oraz § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714).

jw